

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Hock Gyula Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Hock Gyula ügyvéd, 1052 Budapest, Régiposta u. 5.) által képviselt (.....) felperesnek az Ábrók és Horogh Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Ábrók László ügyvéd, 4220 Hajdúböszörmény, Bethlen Gábor u. 26.) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. július 5-én kelt 20.P.24.884/2004/33. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 120.000 (százhúszezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperest (korábbi elnevezése) 1999. április 1-jén, a perben nem álló (korábbi elnevezése - a továbbiakban) 1995. október 24-én jegyezték be a cégjegyzékbe. Utóbbi szövetkezet 2004. április 6-tól felszámolás alatt áll.

Anek alperesi üzletrészek voltak a tulajdonában.

Felperes 2003. április 30-án tagként belépett abe és e napon a szövetkezettől 7.000.000 forint vételárért 6.579.125 db, 7.000.000 forint értékű, valamint 2.500.000 forint vételárért 2.349.688 db 2.500.000 forint értékű, alperes által kibocsátott szövetkezeti üzletrészeket vásárolt. Az üzletrészeket az ugyanakkor megkötött, utóbb a vételár és a fizetési határidő tekintetében 2003. szeptember 1-jén módosított adásvételi szerződésekkel eladta anek 2003. október 31-én esedékes 7.586.934 forint, illetve 2.709.619 forint vételárért.

2003. május 14-én 5.500.000 forint vételárért további 5.169.313 db, az alperes által kibocsátott üzletrészt vásárolt, amelyeket ugyanazon a napon a vételár és a fizetési határidő tekintetében 2003. szeptember 15-én módosított adásvételi szerződéssel 2003. október 15-i fizetési határidővel 5.895.179 forintért eladta anek.

A az esedékességkor megtagadta a vételár kifizetését.

Felperes a 2004. április 22-én alperessel szemben előterjesztett, majd 2004. június 21-én are is kiterjesztett, többször módosított keresetében abe tagként történt belépése jogellenességének megállapítását, atel 2003. április 30-án és 2003. május 14-én megkötött üzletrész adásvételi szerződések semmisségének megállapítását, továbbá az I. r. alperesnek a Ptk. 339. §-a alapján 15.000.000 forint kártérítés és ezen összegből 9.500.000 forint után 2003. április 30-ától, 5.500.000 forint után 2003. május 14-étől a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatait, továbbá a perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

A felperes 2006. január 26-án a Cstv. 38. § (3) bekezdésében foglaltakra hivatkozással elállt atel szemben előterjesztett keresetétől és e részében a per megszüntetését kérte.

Ezt követően 2006. március 20-án felperes bejelentette és okirattal igazolta, hogy kérelmére a Fővárosi Bíróság a 2004. május 22-én jogerőre emelkedett 15.Pk.24.038/2004/1. számú fizetés meghagyással aet vételár címén 16.191.732 forint, ebből 10.296.553 forint után 2003. november 1. napjától, 5.895.179 forint után 2003. október 16. napjától a kifizetésig járó törvényes kamatait és az eljárással felmerült költségek megfizetésére kötelezte a vele kötött három darab üzletrész adásvételi szerződés alapján.

Az elsőfokú bíróság 2006. április 26-án 28. sorszámú végzésével atel szemben a pert megszüntette.

A felperes a II. r. alperessel szembeni permegszüntetésre figyelemmel keresetét akként módosította, hogy a Ptk. 344. §-a alapján „az alperes és a egyetemleges

kártérítési felelősségének megállapítását és az alperes változatlan összegű marasztalását kérte" kártérítés címén a Ptk. 339. §-a alapján.

Az alperes és a kártérítési felelősségét megalapozó jogellenes, felróható magatartása körében arra hivatkozott, a perbeli üzletrészeket a két szövetkezet 2000. december 22-i szindikátusi szerződése alapján képezték. A megállapodás alapján a egyéb vagyoni hozzájárulás címén 50.500.000.000 forint értékű „saját” üzletrészt adott át alperesnek. Az alperes 2000. december 27-i közgyűlése határozatával az üzletrészeket egyéb vagyoni hozzájárulásként elfogadta, azok értékével az alperesi szövetkezet tőketartalékát megnövelte, a megnövelt tőketartalékból üzletrésztőkéket képzett és abból 50.500.000.000 forint névértékű üzletrészt anek juttatott. A továbbiakban a szindikátusi szerződés alapján a ezen üzletrészeket értékesítette. Ugyanakkor a Legfelsőbb Bíróság ezt megelőzően már több alkalommal, így a Cgf.VII.32.629/1998/2. valamint a Kfv.I.35.557/2001/7. számú határozataiban is megállapította, hogy a üzletrész képzési gyakorlata a Szövetkezeti törvény és a Számviteli törvény rendelkezéseibe ütközik. Ezen jogszabálysértően képzett üzletrészek tehát jogi értelemben nem léteztek, aminek következtében a nem létező üzletrészek felhasználásával képzett alperesi üzletrészek és az azok átruházására kötött üzletrész adásvételi szerződések is semmisek. A szindikátusi szerződés megkötését megelőzően az alperesnek is tudomása volt, illetve tudomása kellett legyen a üzletrész képzésének jogellenességét megállapító bírósági határozatokról, a jogszabálysértő üzletrészképzési gyakorlatának változatlan folytatásáról, tekintettel arra, hogy az alperes és a vezető tisztségviselői részben azonos személyek voltak. Utalt arra is, a cégjegyzék adataiból megállapítható volt az is, hogy a alapításkori 70.000 forint összegű jegyzett tőkéjét nem emelte meg, nem képzett új szövetkezeti üzletrészeket, amelyek felhasználásával alperes jogszerűen növelhette volna üzletrésztőkéjét és bocsáthatott volna ki üzletrészeket, valamint, hogy alperes a által részére nem vagyoni hozzájárulásként átadott, nem létező, értéktelen szövetkezeti üzletrészeket a Számviteli törvény rendelkezéseibe ütközően mutatta ki tőketartalékként, abból anélkül képzett üzletrésztőkéket, hogy jegyzett tőkéjét felemelte és a jegyzett tőke felemelését a cégbíróságnak bejelentette volna. Arra is hivatkozott, a vagyoni hozzájárulás ellenében kizárólag részjegyre jogosultnek az alperes Sztv. 54. § (3) bekezdésébe ütközően juttatott üzletrészt.

A kifizetett 15.000.000 forint vételár ellenében tehát nem létező üzletrészeket kapott, ezáltal pedig a vételárral azonos összegű kár érte. Károsodását az alperes és a akarategységben, szándékosan, károkozó célzattal megvalósított együttes tevékenységükkel okozták, ezért kártérítési felelősségük egyetemleges. A perbeli szerződések megkötésekor ugyanakkor az üzletrészképzés jogellenességéről nem volt, nem lehetett tudomása, így a kár bekövetkeztében nem hatott közre.

Az alperes kártérítési felelősségére nézve a BH.1986/501 számú - egyebekben a gyártó termék felelősségével kapcsolatos - eseti döntésben foglaltakra hivatkozással hangsúlyozta, alperes, mint a perbeli adásvételi szerződések tárgyát képező szövetkezeti üzletrészek kibocsátója vele szemben szerződéses kapcsolat hiányában is az általános polgári jogi felelősségi szabályok szerint tartozik helytállni, mert közöttük maga a károkozás ténye létesít kártérítési jogviszonyt.

Egyebek mellett utalt arra is, a Fővárosi Bíróság 45. Pf. 25.039/2005. és 45. Pf. 27.002/2005/9. számú, illetve a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.057/2005. számú jogerős határozatával megállapította, hogy a jogszabálysértően képzett üzletrészei nem léteznek. Hivatkozott továbbá e körben a igazgatóságának elnöke ellen csalás büntetnének alapos gyanúja miatt folyt büntetőeljárásban született szakvéleményekben foglaltakra is.

Igazságügyi szakértő kirendelését indítványozta annak megállapítására, hogy a perbeli üzletrész adásvételi szerződésekkel az adásvétel időpontjában tényleges értékkel nem rendelkező üzletrészeket szerzett.

Keresete alátámasztására egyebek mellett csatolta a perbeli üzletrész adásvételi szerződéseket, a Legfelsőbb Bíróság és a Fővárosi Bíróság keresetében hivatkozott határozatait, a szindikátusi szerződést, az alperes 2000. december 27-i közgyűlési jegyzőkönyvét, a elnöke elleni büntető eljárásban készült igazságügyi könyvszakértői véleményeket, valamint az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa 2004. május 27-én kelt, a befektetési tevékenységével kapcsolatos jelentését.

A Legfelsőbb Bíróság csatolt, 1999. szeptember 3-án kelt Cgf.VII.32.629/1998/2. számú végzése helybenhagyta a 1996. június 26-án a jegyzett tőke 500.000.000 forintra történt felemelésének bejegyzésére irányuló változásbejegyzési kérelmet elutasító cégbíróági határozatot, egyebek mellett rámutatva, a szövetkezet jogszabálysértően, külső tőke gyűjtésével, befizetésekkel kíván üzletrésztőkéit növelni, valamint arra is, az üzletrésztőke sem a jegyzett tőke részét, sem cégnyilvántartás tárgyát nem képezte.

A Legfelsőbb Bíróság másik, 2003. június 22-i Kfv.I.35.557/2001/7. számú határozata adó ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a által indított perben született és a gazdálkodására, üzletrésztőke képzési gyakorlatára nézve tesz megállapításokat az 1995. és 1996. adóévre vonatkozóan.

Alperes a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Állította, a 2000. december 27-i közgyűlésén a perbeli üzletrészeket a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően képezték, egyebekben pedig azok érvényessége a közgyűlési határozatok felülvizsgálata iránti 30 napos jogvesztő perindítási határidő eltelte miatt sem vitatható.

Előadta továbbá, a felperes által hivatkozott Legfelsőbb Bírósági határozatok nem a perbeli üzletrészekre vonatkoznak, a büntető eljárásban készült szakvélemény pedig az üzletrészek nem létét nem állapította meg, csupán az üzletrészek értéktelenségét. E megállapítást azonban cáfolja az üzletrészekre nézve létrejött és teljesített nagy számú adásvételi szerződés, amelyek alapján az üzletrészek forgalmi értéke is egyértelműen megállapítható.

Kifejtette azt is, a Számviteli törvény szabályai szerint az üzletrésztőke változása nem jelenti a jegyzett tőke egyidejű megváltozását, ezért változásbejegyeztetési kötelezettséggel sem jár, így e körben sem állapítható meg terhére mulasztás.

Hangsúlyozta azt is, a perben állása hiányában a szerződések érvényességének vizsgálatára a jelen perben nincs jogszabályi lehetőség.

Állította azt is, felperest nem érte kár atel kötött üzletrész adásvételi szerződésekből, mert az üzletrészek biztosították számára a Szövetkezeti törvényben meghatározott jogokat, értékkel rendelkeztek, továbbá azokat értékesítette. Az a körülmény pedig, hogy a nem tett eleget az adásvételi szerződésekben foglalt vételár fizetési kötelezettségének, az e körben tanúsított jogellenes, felróható alperesi magatartás hiányában nem szolgálhat alapul a felperessel szembeni kártérítési felelőssége megállapítására.

Hivatkozott továbbá arra is, a felperes és a közötti szerződéses viszonyt a bíróság a jogerősen befejezett külön fizetési meghagyásos eljárásban elbírálta, aet vételár és járulékai megfizetésére kötelezte, a jogerős és végrehajtható határozat alapján felperes vételár követelését a továbbiakban a elleni felszámolási eljárásban érvényesítheti. Ugyanakkor a jogerős fizetési meghagyással elbírált ténybeli alapból származó azonos követelés jelen perben kártérítési igényként való érvényesítésére felperes már nem jogosult.

Állította azt is, a Legfelsőbb Bíróság felperes által hivatkozott eseti döntése a termék gyártóját a vele szerződéses kapcsolatban nem álló fogyasztóval, vevővel szemben terhelő szerződésen kívüli kártérítési felelősség körében született, az abban foglaltak a jelen ügyben nem irányadók. Ügyvédi munkadíj igényét a pertárgy értékének 5 %-a + áfa összegben jelölte meg.

Az elsőfokú bíróság 2006. július 5-én kelt 20.P.24.884/2004/33. számú ítéletével a keresetet elutasította és felperest az alperes részére 200.000 forint + 20 % áfa perköltség, az állam javára 900.000 forint le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

Ítélete indokolásában rámutatott, a jogerős fizetési meghagyással a felperestel szembeni üzletrész adásvételi szerződésekre alapított vételár követelése került elbírálásra. Ezzel szemben a jelen perben felperes a szindikátusi szerződésre alapítva szerződésen kívüli kártérítés címén kéri alperes marasztalását. Az érvényesített jog és annak ténybeli alapja tehát a két eljárásban nem azonos, ezért a jogerős fizetési meghagyás a kereset érdemi elbírálásának nem jelenti akadályát. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes és a 2003. április 30-án és 2003. május 15-én három üzletrész adásvételi szerződést kötött egymással. Kifejtette azt is, a bíróság hivatalos tudomása szerint hasonló tárgyú más perekben az üzletrész adásvételi szerződések jogszabályba ütközése és semmissége került megállapításra, a jelen esetben azonban a felperes által indított fizetési meghagyásos eljárásban a bíróság aet a felperessel kötött üzletrész adásvételi szerződések alapján 16.191.732 forint vételár és járulékai megfizetésére kötelezte. Ily módon tehát a felperes és a között az adásvételi szerződések alapján szerződéses jogviszony áll fenn, amelynek keretében felperes az üzletrészek vételárát atól jogosult követelni. A rendelkezésre álló adatokból nem volt megállapítható, hogy a felperes által fizetett vételár atól az alpereshez került volna, továbbá az sem, hogy az alperes kárt okozott volna a felperesnek. Ezért a bíróság a felperes keresetét megalapozatlannak találta.

Az ítélet indokolása egyebekben utalt arra is, a szindikátusi szerződés érvényessége a jelen perben a perben állása hiányában nem volt vizsgálható.

Az ítélettel szemben a felperes fellebbezett jogi képviselő útján, fellebbezését 2006. november 19-én és 2007. március 6-án kiegészítette. Elsődlegesen az ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában módosított kereseti kérelmét, továbbá egyes kereseti előadásait pontatlanul rögzítette, valamint, hogy nem jelölte meg a bizonyítékok mérlegelésénél figyelembe vett szempontokat, körülményeket és annak sem adta indokát, miért mellőzte az általa indítványozott szakértői bizonyítást.

Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróságnak bizonyítást kellett volna lefolytatnia és ítélete indokolásában tényállást kellett volna megállapítania arra nézve, hogy a perbeli adásvételi szerződések alapján az üzletrészekért kifizetett vételárért nem létező, fiktív üzletrészeket kapott, és ily módon a vételár összegével azonos kár érte. A szükséges bizonyítás és a releváns tényállás megállapításának hiányában az első fokú ítélet megalapozatlan.

Állította, az elsőfokú bíróság a közte és az alperes közötti szerződéses kapcsolat hiányából helytelenül következtetett arra hogy alperesnek vele szemben semmiféle kötelezettsége nem állhat fenn. E körben ismételten kiemelte, a perbeli adásvételi szerződések tárgyát képező, jogszabálysértően képzett, ezért nem létező üzletrészeket az alperes hozta létre és juttatta anek, ezáltal alapot teremtve számára ahhoz, hogy az üzletrészeket a szindikátusi szerződésben foglaltak szerint forgalmazza, értékesítse. A nem létező üzletrészekre kötött adásvételi szerződések következtében a vásárlókat, a perbeli esetben a felperest ért kárért az üzletrész kibocsátója kártérítési felelősséggel tartozik, amit maga a károkozás ténye alapoz meg. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor elmulasztotta a károkozás körülményeinek, így annak feltárását, hogy az üzletrész képzése során alperes tanúsított-e olyan jogellenes felróható magatartást, amely okozati összefüggésbe hozható a felperest ért kárral.

Ugyanakkor állította, a rendelkezésre álló adatok, okirati bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a perbeli fiktív üzletrészeket az alperes szándékosan képezte és juttatta jogszabálysértően az üzletrészforgalom fenntartása érdekében anek, ezen alperesi magatartás és a felperes kára között ok-okozati összefüggés áll fenn, ezért a kárért alperes a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján helytállni tartozik.

A Ptk. 234. § (1) bekezdésére hivatkozással állította azt is, mint jogi érdekelt a jelen perben jogszerűen hivatkozhatott arra, hogy a szindikátusi szerződések tárgyát jogszabálysértően létrehozott, nem létező üzletrészek képezték, ezért maga a szindikátusi szerződés is semmis, semmisségének vizsgálata szempontjából pedig a perben állásának nincs jelentősége.

A 2007. március 6-i fellebbezés kiegészítésben fellebbezési előadását a szindikátusi szerződés semmisségére nézve akként tartotta fenn, hogy a

szindikátusi szerződés 4. és 5. pontjának a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségét állította. A felszámolójának 2005. július 11-én kelt, mellékelt közbenső jelentésére utalva előadta az is, a felszámolási eljárásban a hitelezői követelések részleges kielégítésére sincs fedezet, ezért is komoly jogi érdeke fűződik az alperes egyetemleges kártérítési felelősségén alapuló marasztalásához. További jogerős bírósági határozatokat csatolt arra nézve, hogy a szabálytalanul képezte üzletrészeit, azért azok nem léteztek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte lényegében helyes indokai alapján, továbbá a felperes perköltségben marasztalását.

Korábbi perbeli nyilatkozatait fenntartva és részben megismételve hangsúlyozta, a felperessel kötött üzletrész adásvételi szerződések alapján a bíróság aet jogerős fizetés meghagyással vételár megfizetésére kötelezte a felperes részére, erre tekintettel kártérítési felelőssége szempontjából az üzletrész képzés felperes által állított szabálytalanságának semmiféle jogi relevanciája nincs.

Egyebekben utalt arra is, a felszámolója által a szindikátusi szerződés megtámadása iránt indított perben a Pest Megyei Bíróság a keresetet elutasította.

Másodfokú perköltség igényét a pertárgy érték 2,5 %-a + áfa összegű ügyvédi munkadíjban jelölte meg.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az általános polgári jogi kártérítési felelősség feltételeiről a Ptk. 339. § (1) bekezdése rendelkezik, kimondva, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A kártérítési felelősség megállapításának feltételei tehát a kár bekövetkezte, a jogellenes felróható magatartás és a kettő közötti okozati összefüggés. E feltételek bármelyikének hiányában a kártérítési felelősség megállapítására nem kerülhet sor.

A Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrányt csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

E rendelkezés szerint tehát kárnak a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés, az elmaradt vagyoni előny valamint a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges költség minősül.

A jelen ügyben felperes keresetében a károkozást illetve kárát abban jelölte meg, hogy atel vevőként kötött üzletrész adásvételi szerződés alapján kifizetett vételárért nem létező üzletrészeket kapott, aminek következtében a kifizetett 15.000.000 forint vételárral azonos összegű kár érte. Kártérítési igényét tehát a vagyonában bekövetkezett, a kifizetett vételárral azonos összegű értékcsökkenésre alapította.

Az első fokú eljárás során azonban 2006. március 20-án maga a felperes jelentette be, hogy a bíróság aet részére az általa eladott üzletrészek összesen 16.191.732 forint összegű vételára és kamatai megfizetésére kötelezte. Ilyen tényállás mellett pedig azt kellett megállapítani, hogy a keresetben előadott okból a felperest kár nem érte, tekintettel arra, hogy a 15.000.000 forintért megvásárolt üzletrészeket újabb adásvételi szerződéssel sikeresen, 16.191.732 forint vételáron értékesítette.

Helytállóan mellőzte ezért az elsőfokú bíróság az üzletrészképzésre, az üzletrész értékére indítványozott felperesi bizonyítást, az üzletrészképzés jogszerűségének vizsgálatát és ugyancsak helytállóan utasította el a keresetet.

A felperes 2007. március 6-i fellebbezés kiegészítésében foglalt előadása, amelyben az alperes marasztalásához fűződő „komoly jogi érdeke” alátámasztására a felszámoló 2005. július 15-i - tehát a fizetés meghagyásra vonatkozó 2006. március 20-i felperesi bejelentésnél jóval korábbi - értesítésére hivatkozott, tartalma szerint a kártérítési igényt részben eltérő ténybeli alapokra helyezi, ezen előadás azonban a Pp. 235. §-ában írt korlátozásra tekintettel a másodfokú eljárásban már nem volt figyelembe vehető.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (6) bekezdése alkalmazásával megállapított, a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányos munkadíjból álló, az áfát is tartalmazó másodfokú perköltsége, továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

Budapest, 2007. március 9.

. Rózsa Éva s. k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiss Sándorné
tisztviselő